

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
17 Februarie st. v.
1 Martie st. n.

Ese în fie-care dumîneca.
Redacțiunea în
Közép-utcza nr. 395.

Nr. 7.

A N U L X X I.
1885.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Isvorul lui Dan.

Operetă intr'un act.

PERSOANELE :

Alesandru.

Iorgu.

Frosinița.

Zamfirița.

Scena se petrece intr'o luncă din satul Drăgostesci, lângă „Isvorul lui Dan”.

Decor : O luncă inverdită. În fund un deal practicabil, cu o cărare în mijloc și arbori seculari pe de lături. La pôlele dealului, și în mijlocul scenei, un isvor curge incetinel, formând dinaintea sa un mic lac. O pétără, puțin modelată, stă de-asupra isvorului, pentru a opri malul de pămînt. Arboi impodobesc scena până în față. Doue bânci de érbă, una la stânga planul I, alta la drépta planul III.

SCENA I.

Frosinița (stă pe banca de érbă dela stânga, ținînd o carte întredeschisă pe brațe, și cu o privire visătoare.) Zamfirița (ședea pe banca dela drépta și brodeză o albitură.)

Frosinița.

Un dor în pieptu-mi simt că furnică
Ş-o taină par că vré a-mi şopti . . .
De 'ntreb înima-mi, dênsa, nimică
Nu-mi dice, pentru-a me linise.

Când luna-apare și diua-apune,
Pe flori, zefiruri ce intîlnesc :
Le 'ntreb de nu sciu dorul a-mi spune
Şi de ce 'n suflet eu il simtesc ? . . .

În ȳori, amurguri, făr-incetare
Aud eu par că glasuri ceresci,
Ce-mi cânt în coruri, cu taină mare,
Şi-mi dic: Copilo . . .

O voce
(dintr'un arbor din fund.)

Iubesci! . . . Iubesci! . . .

Frosinița. (Tresăring, se ridică de pe bancă, și duce mâna

la înimă.) Am audit eu ôre bine? Zamfirița! ai audit și tu?

Zamfirița. Ce s'aud, surioră?

Frosinița. N'ai audit un glas respundend dintre arbori la cântecul meu?

Zamfirița. N'am audit nici de fel; eu stam cufundată în lucrul meu, și credeam că tu singură cânti, ca să ne mai tréca de urît . . .

Frosinița. O Dómne! și cu tóte aceste, nu cred să fi fost o părere . . . Si acesta nu mi se întemplă pentru intîeash-dată: și eri mi s'a părut de asemensa că un ecou respundeala sfîrșitul cântecului meu.

Zamfirița. Pôte să fie intr'adevér un ecou . . .

Frosinița. O nu, surioră; ecoul repetă aceleasi cuvinete pe cari le-am pronunțat, pe când ceea ce am audit eu, era tocmai o completare a ideilor mele, și pe care eu pôte n'aș fi îndrăznit să le pronunț . . .

Zamfirița. Atunci deu, Frosinița, me pui pe gânduri . . . Scîi poveștile bîtrânei Rucsandra despre isvorul acesta, ce-i dic: „Isvorul lui Dan”, și nu înțeleg ce gusturi ciudate ai tu, de a me aduce mai în totdeauna, chiar fără de voia mea, în acest loc, unde numai lucruri plăcute nu ni s'ar putea întemplă . . .

Frosinița. Si credi tu Zamfirița, în poveștile băbesci, cu stafii, nălucă și ursite? . . .

Zamfirița. Ba mai bine, după cum dice Românul: Nici pe drac să-l vezi, nici cruce să-ți faci . . . Ș-apoi chiar, tu, de ce pari aşa de aiurită, decă nu te temi de nimică? . . . Ecă, mfe una, nu mi-i de loc indemnă; par că me furnică ceva prin spate . . .

Frosinița. Ca să-ți dau dovédă că nu sunt nici de cum fricosă, uite, voi să mai cânt un cântec; să ascult și tu bine, și vei putea judeca apoi:

Frosinița.

In dumbrava inverdită,
Pe cărarea cea umbră,
Trece-un tiner voinicel,
Rumeor și sprintenel . . .
Sorele de sus l'ochesce,
Vent de-amurg il aburesce,
Pásaruici și cânt de-amor.

Voce.

Ér lelea-i móre de dor! . . .

Frosinița. (Repede.) Ai audit?

Zamfirița. Am audit pré bine, și ȳeu, nu-mi vine a crede . . .

Frosinița. Erá o voce plăcută, dar afundată . . . par că esă din isvor . . .

Zamfirița. Mie mi s'a părut ceva mai depărtată; și cu tótă frica ce simt din pricina poveștilor babei Rucsandra, mie imi vine să cau cu de-amăruntul . . . pote să dám de urma acestui necunoscut cântăreț . . .

Frosinița. Eu una . . . aş dice, mai bine să ne retragem de pe locurile aceste . . . și cu tótă plăcerea ce simtjam pentru acest frumos isvor, voi ca să nu mai venim nici odată pe-aici . . .

Zamfirița. După cum văd tăie tăie început atăi fi mai tare frică de căt mie. Nu fii copilă, și haide să ceretăm . . . (Zamfirița inaintează și cauă, atât după isvor căt și după arbori; în timpul acesta Frosinița, abătută, recoboră în scenă, și vorbescă în sine că un aer temetor.)

Frosinița. De un timp în cōcē . . . nu me mai simt de fel la locul meu . . . Am părăsit orașul, ca să uit durerea cea amară ce mi-a pricinuit perderea celui mai scump odor al vieții mele . . . a mamei . . . și aice, după o lună de sedere, când nourii intristării începeau a se risipi incetinel . . . când lacrămile începeau a rări pe față mea, nu sciu prin ce minune . . . un ce . . . de eare nu pot să-mi dau samă, vine a alungă amintirea bunei mele mame și a luă locul ei . . . Ce curios lucru e și viață! În vis și aievea, de multe ori simt par că apropiându-se de mine un duh ce-mi șoptesce: tu trebuie să începi a viațui . . . tu ești femeie . . . tu trebuie să te vînturi prin valurile lumei . . . să-ți jertfesci viață pentru alții . . . să . . .

Zamfirița. (Revenind.) Nu e nimică, Frosinīto. Me crede, că sunt prămirată de aşa intemplare; dar mi-am făcut o ideie: din trei una; intei: ori că într'adevăr a fost o voce de om ascunsă în tufișe, și care a fugit când ne-a văzut că ne apropiăm . . .

Frosinița. S-ar putea într'adevăr . . .

Zamfirița. Al doilea: ori că isvorul acesta e necurat și atunci vre-o Ursă a noastră cauă să ne atragă spre densă, său să ne vorbescă ceva . . .

Frosinița. Ursă, dici tu?

Zamfirița. Se n'telege; Isvorul lui Dan e vestit în privință acesta . . . Nici odată veră el nu săca, și nici erna nu inghiată; er fetele și băieții de teran vin la fiecare schimbare de lumină de-si cauă de dragostele lor . . .

Frosinița. Si ce li se intemplă?

Zamfirița. Multe fete spun că li s'au arătat în isvor logodnicii lor . . . în felurite chipuri. Dar al treilea: îți spun, de nu va fi nici una nici alta, atunci de sigur că e tot o simplă inchipuire a noastră, cum se intemplă de multe ori, când ești stăpânită de vr'o idee . . .

Frosinița. Scăi una Zamfirița?

Zamfirița. Ce?

Frosinița. (Ingăimând.) Sunt curiosă . . . să sciu cum acest isvor . . . pote să fie aşă de . . . În sfîrșit, ce vorbesc lumea mai lămurit despre densul?

Zamfirița. Pentru a-ți explica totul, n'am nevoie de căt să-ți cānt cântecul care de decimi de ani il repetă toți sătenii de pe aice și din impregiurimi, cântec care amenunțește totă istoria apei ce o vezi șerpuind la picioarele noastre.

Frosinița. Cāntă-mi-l, Zamfirița, Cāntă-mi-l!

Zamfirița. E bine, ascultă:

Pe cel dâmb eră odată
O căsuță tulipată,
Locuită de-un ciohan
Ce-i șicea: Frumosul Dan!

Eră mândru ca un sóre;
Ş-un glas de privighitoré . . .

Frosinița, Zamfirița și Vocea.

Eră mândru . . . etc.

Zamfirița.

Intr'o seră, prin colnice,
Auđi un glas ce-i dice:
,Dane! Dane dragul meu!
Cāntă-mi dulce viersul teu! . . .

La lumina lunei pline
Zări chipul unei dîne . . .

Frosinița, Zamfirița și Vocea.

La lumina . . . etc.

Zamfirița.

Eră mândră-mpodobită
Si pe Dan duse 'n ispită:
El cāntă viersuri de-amor . . .
Pân' ce șise: „Vai! că mor!“

Si pe-a dînei brațe 'ntinse
Sufletul lui Dan se stinse . . .

Frosinița, Zamfirița și Vocea.

Si pe-a dînei . . . etc.

Zamfirița.

Dan și dina au perit,
Urma lor nu s'a găsit;
Dar ești în locul lor
Un lin, limpăde isvor . . .
Si de-atunci pe acest lan
Curge isvorul lui Dan.

Frosinița, Zamfirița și Vocea.

Si de-atunci . . . etc.

Frosinița. Curios lucru! nu sciu ce pote să fie adevărat din tōte aceste, dar eu me simt cu totul miscată . . . și ceva straniu imi șice . . .

Zamfirița. Ceea ce-mi șice pote și mie: Eu aş dori forte mult să incercăm și noi puterea supranaturală a acestui isvor . . .

Frosinița. Cred? dar singure . . . n'ăș indrăznă nici odată . . . Să ne mai luăm pe cineva.

Zamfirița. Aș! numai singure putem află ceva; altfel nici să ne mai trudim. Eu una sunt de părere, ca să me cer dela moșul să me lese ca să dorm în odaia ta; apoi, după ce vor adormi toți, noi să ne sculăm, să ne imbrăcăm în străie terănesci . . . dar ne trebuie și puțină petelă . . .

Frosinița. Am eu o cutie întrégă.

Zamfirița. E bine, atunci ne vom impodobi ca miresele terance și vom veni înainte de mieșul nopții aice . . . și de vom avea norocul să ni se arăte dina urșilor . . .

Frosinița. Dar nu te temi să nu pătim și noi ca Dan?

Zamfirița. Nu, pentru că dina s'a mulțămit cu un sușet, și acum nu mai face nimerui nici un rău. Dar éta că în ză de-abinelea; haidem Frosinīto! (Vreau să răsuc, dar înaintea lor se aude cāntând din fund: Cucu! Cucu! Cucu!)

Frosinița. Ai audiat cucul?

Zamfirița. L'am audit, și bine anăcă . . . Dar mi s'a părut un glas cam . . . cindat.

Frosinița. Aș ! éta că te infricoșezi ér . . . Ne-a canticat cecul in față . . . o să ne mérge bine. Uite ! eu prind curagiu vădend cu ochii !

Frosinița.

Voi gânduri triste, fugiți departe
Și al meu suflet lăsați acu . . .
De veselie voiu să am parte . . .

Vocea.

Cucu ! cucu ! cucu'

Zamfirița.

O ! Frosiniță, simt că mi-i frică,
Ş-a mea înimă in piept tăcă.
Haidem căci nóptea cea négră pică . . .

Vocea.

Cucu ! cucu ! cucu !

Frosinița și Zamfirița.

E lucru de mirare,
A cecului cântare
Respunde mereu
La glasul meu !

Frosinița.

Spre-a nôstră 'ncredințare,
Să facem o 'ncercare.

Zamfirița.

Ce fel ?

Frosinița.

Acuș vei sci :
Pe cuc de-a mea sôrtă eu il voi intrebá
Ş-atunce de va fi
Vr'un duh séu vre-o iazmă, ușor noi vom aflá.

Cucule ! cucule respunde !
Fericirea mea unde
O voiu puté găsi ?

Vocea.

Cucu ! cucu ! 'n albele unde,
Ce isvorul pëtrunde,
Ea și se va iví !

Frosinița și Zamfirița.

Da, fără indoielă, am audit noi bine . . .
Un glas tainic respunde ! Simt un fior in zaine.

Vocea.

Cucu !

Sorta de vrei să-ți ghicescii,
Cucu !
In isvor să te-oglindesci.
Cucu !
Când luna sus va luci,
Cucu !
Si nóptea adâncă va fi !

Frosinița și Zamfirița.

Da, da ! nu e nălucire,
Aș ! e o prevestire !

Cu curaj să ne armăm,
Sôrta-ne să cercetăm . . .
Aș ! spre casă haidem acu ! . . .

Vocea.

Cucu !

Frosinița și Zamfirița.

Spre casă haidem acu !

Vocea.

Cucu ! cucu ! cucu !

(Frosinița și Zamfirița es repede.)

(Va urmá.)

N. A. Bogdan.

Legătura ce trebuie să existe intre casa părintescă și intre școlă.

Sunt o mulțime de casuri, in care părinți cu trăgere de înimă pentru inaintarea copilor lor, omeni, cari au jertfit o parte insemnată din avereia lor pentru educațiunea filor, cu cari i-a dăruit Djeu, după ce i-a susținut pe aceștia timp indelungat la o școală séu alta, după ce au cheltuit cu dênsii pote mai mult, decât ar fi trebuit, se văd in fine cu totul tot înșelați in aşteptările lor, se pomeneșc, că copiii lor in loc să se fi înzestrat cu un adevărat capital de cunoștințe, in loc să fi devenit niște adevărate caractere, niște stâlpi ai moralității, s'au făcut omeni de nimic, cari in loc de cultură adevărată și-au ênsușit numai o spoielă, ce de folosit nu folosesc nici că negru sub unghie, dară de stricat strică forte mult.

E bine, care a putut să fie cauza acestui fenomen, ce impregiurări au putut să aducă după sine un rezultat atât de intristător ?

Părinții, despre cari e vorba, vor dice de bună sémă, că profesorii, cărora le-au incredințat pe fiili lor, sunt de vină ; profesorii la rîndul lor vor susținé, că copiii au fost rêu crescuți de acasă și că părinții nu s'au ingrijit de dênsii, după cum ar fi trebuit. Unii vor pune vina pe ceialăți.

Déca insă un om nepărtinititor se va ocupá cu totă bagarea de sémă cu studierea acestui lucru, va aflá, că in cele mai multe casuri cauza, care a avut ca rezultat fenomenul in cestiune, a fost lipsa de legătură intre casa părintescă și intre școlă, isolarea unei față cu cealaltă.

E bine, me va intrebă cineva, ce înțelegi dta sub acesta legătură, in ce constă ea și intru căt s'ar pute face cineva vinovat de nesocotirea ei dintr'o parte séu dintr'alta ?

Scopul meu este să deslușesc acesta intrebare, intru căt imi va permite spațiul ce-mi stă la dispozițiune in colonele acestei preuște foi.

Casa părintescă, familia, este locul unde se pun primele base ale educațiunii. Aici copilul își căștigă cele mai dintîiu cunoștințe, aici înveță el a judecă lucrurile mai intîiu și mai intîiu.

Esempile ce le vede, obiceiurile ce și le face in acești ani dintîiu ai vieții sale sunt decisive.

De aceea un părinte să bage bine de sémă, cum își deprinde de mici pe fiili sei și ce exemple le dă.

De vrea să nu fie lenesi, când vor fi mari, să-i deprindă de mici la activitate; de voiesce să nu se facă risipitori, să-i deprindă de mici la cruceare ; de voiesce

să scotă dintr-énșii adevărate caractere, să-i ferescă de timpuriu de minciună și de șovâială și să-i deprindă cu adevărul și cu francheță.

Din cauza acăsta chiemarea de părinte, de crescător, nu este nici de cum un lucru aşă de ușor.

A fi cineva tată adevărat séră mamă adevărată este tot atât de greu, ca și a fi dascăl adevărat.

Dar să ne întorcem la tema nostră!

După căi-va ani de crescere în casă, de educație condusă de părinți, vine timpul, în care copilul trebuie să petrăcă și afară de casă, într'un loc, în care să-și mărescă tot mai mult cercul de cunoștințe căstigate la vatra părintescă sub conducerea unor oameni pregătiți anume pentru lucrul acesta.

Locul, despre care e vorba, este școală, eră omenii pomeniți mai la urmă sunt profesorii séră invățători.

E drept, eră o vreme, când lucrurile stau cu totului tot altfel, când școala era ceva necunoscut, când tata și mama erau singurii crescători ai fiilor lor — după cum se intemplă acăsta chiar și în dilele noastre în regiuni intregi — astădi însă în țările aflătore pe o trăptă de cultură mai inaintată, în urma însemnată su-me de cunoștințe ce se pretinde dela ori și ce om, care voiesce căt de puțin a purtă numele de „cult”, în urma numeroselor ocupații, cu care este grămadit un tată de familie, școala a devenit o necesitate, dela care nu-și va subtrage pe copilul seu nici un om cu judecată sănătoșă.

Când vine însă un copil de prima-dată la școală, este o întrebare destul de însemnată: cu ce dispoziție face el pasul acesta? Vine el cu bucurie la locul ce va avea să fie ca o a doua casă părintescă a sa, séră este adus cu sila, și în loc de incredere are temă față de invățătorul, cu care va avea să fie împreună de aici înainte vreme atât de indelungată?

Se pricep orei toți părinți, să facă pe copiii lor, ca să mergă la școală cu placere?

Experiența de toate dilele ne arată, ca nu.

De căte ori poti audî expresiunea: „Ei lasă, strengărule, că te-o trimete eu la școală; și-o rupe el dascălul urechile!“ Asemenea expresiuni nesocotite de multe ori fac, ca copilul în loc să aștepte cu bucurie timpul, când va fi trimis și el la școală, el își inchipușe cine scie ce loc de osândă, eră sub invățător o grozăvenie de om, la acăruî dispoziție sunt puse urechile bieților băeti.

In sfîrșit copilul este dat la școală.

„Slavă Domnului, că m'am mai scăpat de-o grija; acum mai frece-și și dascălul capul cu el!...“ Eră o a doua expresiune, pe care o au dim nu arare-ori, cu mult mai nesocotită, decât cea dintîu. Si din nenorocire asemenea expresiuni nu le audim numai din gura unor oameni de rând, cari nu sunt în stare a-și da totdeauna sămă de ceea ce dic și ceea ce fac, ci adeseori provin dela niște oameni, dela curi am așteptă o altfel de judecată.

Un părinte adevărat nu se poate socoti nici când liber de a purta grija de copiii sei, și acăsta cu atât mai vîrlos în restimpul când copiii cercetă vre-un institut de invățămînt, vre-o școală. Ori și ce neglijență, de care s'ar face el vinovat în privința acăsta, va avea să o spieze odată îndecit și insutit. Lipsa de ingrijire pentru copil va înmulții mai tardînu grigile pentru jună și pentru bărbat.

Invățătorul caută a lărgi din ce în ce tot mai mult cercul de cunoștințe al elevilor și-și încreștează, caută și cultivă germanii virtuții aflători în înimele lor și a nimici pe ai răului, caută și deinde se înțelege că și activă, caută cu un cuvînt a face dintr-énșii oameni capabili, oameni cu cunoștințe și niște adevărate

caractere. Greutățile, cu care are el să se luptă pentru conștiință indeplinire a misiunii sale sunt atât mai mari, cu cât el nu are să se indeletnică numai cu un singur copil, séră cu doi sau trei, ca un tată de familie, ci în cele mai multe cazuri cu două-deci, trei-deci, cinci-deci, ba chiar și opt-deci de copii încredințăni conducești și supraveghierii sale. Mai departe invățătorul nu petrece tot timpul cu școlarii sei, ci numai o parte din îi, eră în partea cealaltă el nu poate fi responsabil de purtarea lor, nu poate să ce fapte fac și în ce societate petrec.

In chipul acesta ostenele invățătorului ar trebui să remână zadarnice, decă părinții nu și-ar indeplini datoria lor, decă nu ar da invățătorului mâna de ajutor, decă între casa părintescă și între școală nu ar fi o legătură căt se poate de strinsă, o procedură căt se poate mai armonică.

Si ore ce trebuie să facă un părinte, care se interesează în adevăr de sîrtea copilului seu și voiesce că jertfele, ce le aduce cu susținerea lui la o școală său alta, să nu le aducă însădar; ce atitudine trebuie să observe un astfel de părinte față cu institutul, căruia i-a încreștează crescerea morală și intelectuală a fiului seu?

Eră în scurte cuvinte punctele cele mai de căpetenie, pe care, după părere mea, ar trebui să le aibă ori și când în vedere un tată de familie în relaționile sale cu școala:

Mai înainte de toate însă presupun, că invățătorul își cunoște intru toate chiemarea să și nu pregetă a-și indeplini cu scumpătatea numerosele sale datorințe.

Punctele, despre care e vorba, sunt următoarele:

1. Când un părinte își aduce copilul seu la școală, să caute să convenă cu invățătorul, sub priveghiera căruia se va încreștează copilul, și să-i împărtășească cu totă sinceritatea convingerile sale despre caracterul și capacitatea băiatului. Scăderile, defectele nu trebuie săici-decum tăcute, ci dimpotrivă mărturisite. Un părinte, care ar ascunde față de invățător defectele fiului seu, ar fi că un bolnav, care n'ar voi să descopere medicului, care-l curăță, adevărată sa bolă.

2. Din timp în timp părinții să cerceteze din nou pe invățător și să se informeze cu de-amăruntul despre progresul fiilor lor în studii și despre purtarea lor. Testimoniole, conduitele și altele de acest fel nu sunt totdeauna de ajuns. La casă când aceste informații din cauza depărtării nu s'ar putea lua în personală, trebuie să se scrie. În chipul acesta la casă de lipsă invățătorul va putea conta pe ajutorul părinților, și ceea ce nu a putut face unul, de bună sămă vor putea face doi.

3. Întemplantăndu-se, ca părinții să observe, că în decursul studiilor fiul lor și-a însușit vre-o scădere în creștere, că d. e. a intrat într-o societate nepotrivită sau altceva de acest fel, să se pună imediat în înțelegere cu invățătorul sau profesorul, ca împreună cu acesta să ia căt se poate mai de grabă măsurile necesare pentru sugrămarea reului.

4. Interesul pentru școală și pentru deosebitele obiecte de invățămînt trebuie nutrit în continuu. Observări ca d. e. „Mai lasă cutare și cutare studiu la o parte, că döră n'o să trăiesci pe urma lui!“ sau „Me mir, la ce ve mai perdeți vremea cu flăcări de-aceleia și de-acesteia!“ sunt cu totul tot inadmisibile, și de-notă o lipsă totală de tact pedagogic.

5. Autoritatea este lucru de căpetenie în școală. Un invățător fără autoritate este o mașină, a cărei muncă se perde însădar. Drept aceea părinții să carțe a sprinții neintrerupt autoritatea profesorilor și peste tot a conducătorilor școliei. Observări ironice, desaprobații, batjocuri din partea părinților față de profesori și

Pe crénga de měr.

față de autoritățile școlastice făcute în prezența copiilor sunt cel mai sigur mijloc pentru a zădărni cu totul tot activitatea școlei și a face imposibile inriurările ei binefăcătoare. Aceste desaprobați, aceste batjocuri se vor resbună de bună sămă odată în modul cel mai grozav asupra acelora, cari au avut imprudența de a le pronunță. Părinții să caute a privi față de copiii lor școala de un ce sfânt, să caute a se conformă intru toate prescriptelor ei. La casă, când ar observă vre-o greșeală din partea profesorilor, să-și facă observările în fața acestora și în fața autorităților școlare, și nici-decum înaintea unor copii, cari nu scufă judecătă lucrurile.

6. Principiile conduceătoare ale școlei trebuie să fie totodată și principiile familiei, altfel nisuntele școlei de a formă cu timpul din tinerii săiești incredințăți ormeni regulați și activi, adevărate caractere, se vor nimici cu totul tot. Însădăr se va încercă invetătorul să facă dintr-un copil om regulat, decă acasă trăiesce în disordine; însădăr se va încercă să-l facă iubitor de adevăr, decă acasă o va scote mai bine la cale cu minciuna.

In fine al 7-lea. Pentru părinții, cari își duc copiii la școli din locuri mai depărtate și cari prin urmare nu pot să convină cu fișii lor decât foarte rar, este de recomandat, să bage bine de sămă, cui își incred copiii, avearea lor cea mai scumpă, ca nu cumva aceștia să cađă pe niște mâni nedemne, și astfel în loc să se facă din ce în ce tot mai buni, cu timpul să se strice cu totul.

Acestea sunt punctele, asupra căror mi-am luat libertate să atrag atențunea stimărilor cetitorii și a stimatelor cetitor, și dela observarea căror aternă atât de mult rezultatul nenumeratelor osteneli ale unui părinte.

Fie, ca între familiile și între școlile române să existe în ori și ce vreme legăturile cele mai strînse, armonia cea mai perfectă!

A. Bârsean.

Ochii albastri.

Bulci ochi albastri, cer senin,
Si plini de dulci misterii;
Izvōre de plăceri ceresci,
Izvōrele durerii!

La di, me urmăriți mereu,
În noptea n'am odihnă —
Porurea tot nainte-mi stați,
Si doru-mi nu s'alină.

Nu-i chip ca dela voi s'alung
Gândirea-mi turburată,
Nici suferințele-mi n'ajung —
Sciind că n'am resplată.

Si totuș decă me priviți,
Simțesc o dulce frică . . .
Ah, fără margini ve iubesc
Si voi nu scîti nimică!

Lucreția Suciu.

I m p ē r a t u l v e r d e .

— Poveste din popor. —

Ci c'a fost ce-a fost, că de n'ar fi fost, nu m'ăș fi legat a povestii, că nu-s decând cu poveștile, ci-s mai dincoce cu vr'o doue . . . mai dincolo cu vr'o noue . . .

Ci că pe vremea ceea . . . când tot creștinul trăia în deplină imbelüşgare, ca și moș Adam în rai, că vedî bine . . . domnării nu erau aşă de multe și dajdele nu erau aşă de grele ca astădi, trăia un impérat.

Impératul acela cică . . . atâtă eră el de vitez și de bogat, că . . . nici el nu-s sciea da samă de ceea ce avea . . . apoi și vestea de vitezia și bogătatea lui și mersese departe în lume . . . până peste noue țeri și noue mări.

Dară apoi impératul nostru scii . . . ca toți impératii de pe vremea aceea, avea și el numă o fată singură singurea. Pe fată o păziă impératul mai tare ca ochii din cap, că vedî . . . și eră dragă ca sufletul; — apoi de singură o avea numai pe ea . . . și-apoi după cum mai povestii și tată-so, cică la faptură eră totă ruptă din fie iertată mumăsa.

Numele fetei de impérat eră „Florica“. Apoi sciuț-a și popa cela . . . ce o botezase, că ce nume să-i pună, cădi . . . și eră ea mândră nu intr'alt modru . . . fără de gândial că-i prisnea o flore de cele . . . din grădinuță.

Pe di ce mergea „Florica“ fata impératului verde — că vedî . . . aşă se mai numiă impératul nostru cu fata cea frumosă, crescea ca din apă, vădend cu ochii și din ce în ce tot mai mândră și mai frumosă se făcea . . . incătă și punea nume în lume de mândră ce eră.

Dară apoi de-o bucată de vreme se mai și povestia prin lume și p'in țără, că „Florica“ fata impératului verde ar fi fată mare tocmai cumu-i mai bună de măritat.

De când aşă veste se lățise p'in țără, pețitorii din toate părțile lumii, tot feciori de nem mare, de crai și impérati, nu-s da rând intrând și eșind din curțile impératesci.

Apoi mesele, cică nu se mai strîngea și ospătele cică . . . veci și purure nu se mai ciuntă.

Impératul verde . . . nu-s vrē a mărită fata după nici unul din pețitorii căți o ceruse, că vedî dicea: „Că numai pe acela l'a luă de ginere în casă, care s'a aflată vitez să-i aducă un cal năzdrăvan . . . pe care călăresc „Hamțatar“ și care când suflă c'o nare în apă, o incăldesce până clocoțesc; ér când suflă cu ceealaltă nare, o recoresce până o face tocmai cumu-i mai călduță de scăldat.“

Apucatu-s'a nu unul din „Prinții“ și „Craii“ ce petise pe „Florica“ că vor plini ei acesta poftă a impératului, dară în dar . . . care cum se ducea . . . nici de nume nu-i mai audiai, ca și cum s'ar fi băgat în pămînt . . . decum să se mai întoarcă inapoi.

Ș-apoi și el . . . impératul verde . . . mai că se luase de-o grije cu pețitorii, dară „Florica“ deu căduse în gânduri, că vedî . . . qilele treceau și pețitori nu mai viniau.

Dară ce să vedî! Intr'o diulică . . . o fi fost pôte cam aşă . . . pe la gustare, în curtea impératescă cine intră?

Un fecioraș . . . nici 'nalt . . . dară nici mic, sciuț cumu-i mutul mai voinic, în disa celuia. Si numai ce se radimă într'un colț, scôte din straită o fluerită — nu mai lungă de-on stiop — și nu-ți incepe el mări... a hori și nu-ți incepe el a dice o hore mândră ca a-

ceea, de nu altmintrelea... fără de te resbolai de jale când o audiai.

D'apoi ce dicea el de cu bănat... d'apoi ce mândru mai eră el la faptură, nu intr'alt modru, fără de gândiai că-i prisne luceſer de deminētă rěsărit in curtea impărăteſcă.

Voinicul nost nu slăbiā din fluerită, curtenii incât ai bate in pălmi, era rotogol pe lângă děnsul. Si din ce dicea, din ce tot mai multă lume se adună in prejma lui și părea că-i făcătură, că nu se mai putea desleți de děnsul in potopul lumii.

Impărătul vedî... âncă dase de veste... și eșise să védă și el cu Floriea, că ce minune s'a intemplat in curțile lui și că ce zări pe Ionaș — cădi aşă și eră numele voinicului cu fluerită — și porunci slujitorilor sei să-l aducă înaintea lui să-l intrebe: „Că cine-i!? și ce poftesce?“

Ionaș căt ce dase cu ochii de impărăt, numai aşteptă să-l chieme nime fără ată apucă cătră děnsul.

Apoi după ce ii se pocloni scii... cum se cade unui impărăt, Ionaș grăi: „Innălțate impărăte, grație să fie capului meu, écă am rătăcit și eu p'in curțile Măriei Tale, că veđi bine am intăles c'ai avé o fată de măritat și să mi-o dai mie de nevestă!“

Cum audise impărătul aşă vorbe din rostul lui Ionaș, da nu se mănia el, da nu se mai otări, dar nu se mai cătrăni fel și formă ca aceea, fără de gândiai că nu-i altă, fără de istov il și lovesce guta.

Că veđi bine impărătul dicea: Că cum să și pote, ca el să-ș mărite fata — singura odrasla ce o avea — după sciu eu ce nătăntoc său mai scie D'eu că din cine-i și de unde-i vinit; când dóră de-o sută de ori și o putuse mărită după ficiori incole ca lumea și din ném mare, tot de crăi și impărăti.

— Dară décă-i chiaruș până intr'atâta, — grăi impărătul colé după ce se mai domoli și-ș mai vină in ori, — eu bun bucuros, me invioiesc! Numai décă ti-i aſă harnic să-mi implinesci pofta mea, să-mi aduci adeca un cal nězdrăvan pe care se călăresce „Hamtătar“ din ostrovul mării.

Bine vorba nu-ș sfirșise impărătul și Ionaș o și luase la tâlpă, veđi bine... după ce iș mai luase diuă bună dela impărătul și scii... mai trase una cu códă ochiului și „Floricăi“ că ori și cum ii căduše tronf la inimă! Ionaș se duse căt se duse, cale lungă să-i agiugă, până la o urmă de vreme se trezi la marginea unii ape mari și lată ca aceea, de gândiai că n'are nici fund dară nici capet.

Și cum sta el acolo și cum se dăoliá, că de singur eră numai el și-apoi nu mai scie ce să facă și in cotro să apuce, numai ce vede o babă hîrcă ca aceea... urită da sbărcită, de nu alta fără tot pérul ti-se facea măciucă in vîrful capului când numai o zăriai, d'apoi să mai fi și grăit cu děnsa, că trii dile nu-ț mai eșia fiori reci din spate.

Ș-apoi din ce vinia și din ce se apropiá de Ionaș, simțea că chiar clăbatul ii se clătină in cap și că deu picioarele ii incep a se incușbă.

D'apoi nici el nu eră chiaruș babă, fără voinic in colé numai ca el... prinse și el la inimă și mergend ne mergend se apropiă și děnsul de babă și c'am tremurând o intrebă: „Mă... mă... tu... și... că dragă! ori dóră nu mi-ai puté spune că-i deparate de ací ostrovul mării!“ Baba — care nu eră alta decât sf. Vinere — unde-l auđi pe voinicul nost grăind cu atâta dragoste; nu mai aşteptă s'o intrebe a doua oră, fără și spuse: Că colo la drépta este o cotitură și din cotitură se incepe o cărăușă și să se țină ată de cărăușa aceea, că apoi peste trei dile și trei nopti o ajunge in ostrovul mării.

Multămind Ionaș babii, căt de frică... căt de fațere de bine... o și luă la talpă și se duse fără de-a sta trei dile și trei nopti și cându-i colé in diua a patra, cam când se crepă de diuă... se tredeșce in ostrovul mării.

Aici se odihni căt se odihni, căci eră obosit de atâta amar de drum căt mai făcuse, și-apoi după ce i-ș mai cauă de straiă, ca să impace și cea gură — că sună ca tóca de góla și uscată ce eră — i-ș scôte eră fluerită și mi-ț incepe a dice fel și fel de hori, dară cu aşă foc și cu aşă bănat dicea el acuma, de nu altă fără de gândiai că acu, ba acu te rădică in slavă.

Dară cându-i colé nu peste multă vreme ce să veđi! ? De unde eră numai singur, numai ce se tredeșce lângă el c'o mamuilă de om ca acela, de nu altă fără de gândiai că-i prisne ueigă-l Sf. cruce față 'n față cu Ionaș. Si din asta... ceea prindêndu-se la vorbă intrebă pe ficioarașul nost, c'cine-i și ce vîntosă il pôrtă pe acolo! ? „Ecă! is un copil sărac, — ii respunse děnsul, — și am plecat in lume ca să-mi caut hrană...“ „Bine fêtul meu, — i dise „Hamtătar“. Nu te-ai băgă slugă la mine, că și aşă am mare lipsă de unul! ?“ „Ba da!“ — respunse Ionaș și incât ai bate in pălmi eră slugă la Hamtătar, ba âncă stăvar peste caii lui, și ca simbrie ii făgădui calul cel mai frumos din intréga stavă. Ionaș se băgase slugă pe-un an, dar veđi bine anul pe vremea aceea eră numai din trei dile.

Apoi Hamtătar când ii dăduse stava in sémă lui Ionaș, ii mai spuse: „Că numai un cal de va perde din stavă, capul va sta unde-i stau picioarele și picioarele unde-i stă capul“.

Trecu o q̄i, trecură doue și Ionaș nu perdu nici un cal, când ii cam pe la ojină in diua a treia, ficioarașul nost se puse să-ș numere caii și ce să veđi, un cal lipsiá din stavă.

Caută 'n sus, caută 'n jos... erăs și mai numără; dă la stânga, dă la drépta, calul nu-i ca 'n palmă. Ce să facă acuma! ? De ce să se apuce! ? Nu sciea. Si de scărba și de jălane că „Hamtătar“ tot i-a mânca capul, precum li-l mâncașe mai multor voinici, apucă in mână cea fluerită să mai tragă o hore... una... și cea din urmă.

Dară ce să veđi, din ceea ce nici nu-i plesnise prin minte lui Ionaș incepând a dice, calul ca prin minune vini lângă děnsul și prinse a pasce. Cădi dóră fluerită aceea aşă eră făcută, că ori și cine o audiea, să nu-ș dea rěnd și sémă până o ajunge lângă cela... ce o dice in ea.

Ionaș mai nu-ș ieșia din pele, când věduse că toți caii is de față, și fără a zăbovi mult, grăbi să-i dœe in sémă lui „Hamtătar“, că dóră iș implinise anul și avea să-ș primescă simbria.

Hamtătar mai plesnind de něcas, dară totuș arătându-se ca și cum i-ar părē bine că Ionaș nu perduse nici un cal, ii dede voia să-ș alégă calul care va voi din intréga stavă. Dară Ionaș in loc să-ș alégă calul cel mai frumos, din potrivă, alese pe cel mai rěu; că bine sciea el că acela-i calul pe care il poftesce impărătul verde. Hamtătar nu avuse ce face, ii dăduse calul, că veđi... ori și cum il slujise cu credință, și Ionaș cum se vědū cu calul in mână, incălcă pe děnsul și poruncindu-i să-l ducă ca gândul, incât ai bate in pălmi eră in curțile impărătelui verde.

Impărătul verde vědend pe Ionaș, că cătuř el de voinic, de bucurie că i-a implinit pofta, il sărută, și numai decât dete porunci, ca să se facă regătiri de nună că-ș mărită fata după Ionaș. Se și făcă un ospět mare ca acela de care nici nu s'a mai yomenit; eră Ionaș după mórtea impărătelui ajunse el impărăt și de n'a murit și astădi trăiesce.

I. Dologa.

Concert, tablouri vie și bal.

— In Biserica-allă. —

Nu departe de acest oraș, spre miédă-nópte se află albiile (șanțurile) antice romane, ér spre médădi se întinde malul Dunării până jos la Orșova; pe malul acesta și cu deosebire pe cel de cătră Serbia, âncă și adi se observă calea lui Traian sculptată în pétră și urmele stălpilor pe cari erau construite poduri artificiose.

De și comunele ce sunt aședate pe acest teritoriu marginăș cu Serbia, cu excepțiunea a 2—3, tōte sunt locuite de sérbi, totuș nu există comună unde să nu-l intănesci pe român, unde să nu audă grăind în românesce. Sunt comune cum e bunaóra: Cusiciul, Zlătița, Pojejena sérba, Șușca unde mai tot românesce audi conversându-se și de și au școlă, biserică și preot sérb, totuș în familie numai românesse se înțeleg, pentru că fiind limba sérba grea de învățat, femeia română nu o poate învăță și nici că se silesce, ba din contra ține mortiș la ceea ce a moștenit dela moși strămoși și a-adeca la cea română, și d'aceea toți casnicii sunt siliți a vorbi numai românesce. La sérbi a devenit proverb, că unde o română intră în casă, tōtă casa se românișeză.

Ca să nu me abat pré tare de sujetul ce voi să-l tratez, din cele precedente numai atâtă vreau să conclud, că femeii române are acest giur să-i mulțămescă că a putut păstră după atâte viscolelimba străbună; al ei este meritul, că s'a opus și se opune cu tōtă energie a nu lăsă să intre străinul și să-i conturbe cercul d'activitate în crescere generațiunii.

Pentru respăndirea limbei, pentru d'a face cunoscut cântul român în acest oraș și ținutul lui s'a format âncă 'nainte cu 6 ani un cor vocal, carele numeră de presintă 24 membri activi, 17 bărbați și 7 dame și 40 de membri ajutători, dintre cari o parte mare sunt străini.

In anul trecut acest cor a cercat cu ajutorul cătorva dame și domni a reprezentă și piesă teatrală și pot dice că nu fără succes. In acest an — pentru atragerea publicului — cu ajutorul domnelor Ana Greiner, Maria Truxes, Roșiu, a dșorelor Cristina și Elena Popovici, apoi prin ajutorul dlor: T. Popescu, a fraților sérbi Mișa Crestici, Dimitrie Bocșar și Joța Stefanovici și prin cooperarea unor membri din cor — au aranjat în diua de 12 faur, afară de patru bucăți de cânt, 3 tablouri vii și anume: 1. Dans andalusian; 2. Coriolan și Veturia după tabloul „Familiei” și 3-a Uciderea lui Julius Cesar.

Fiind că astfel de tablouri aci nu s'a vădut, publicul s'a interesat forte și pot afirma că nici o petrecere n'a fost aşă de cercetată ca aceasta.

De și ora inceperei ér ficsată pe 8 séra — publicul âncă la 7 ore a inceput a-și căută locul, și la 8 nu mai puteai străbate prin massa grupată din localitatea otelului aşă numit „Stadt Wien”. Erau, fără d'a esageră, 600—650 de persoane, din cari abiă o tertialitate au fost români.

In decursul producției de cânt âncă mai veniă public și vădend mulți că nici până la ușa de intrare nu pot ajunge, au fost siliți a se rentorce cătră casa.

Bucătile de cânt: „Tatarul”, „Adio la Carpați”,

,Botezul“ și „Luntrașul“ a reușit spre satisfacerea publicului, aşă incă „Botezul“ trebuă să se repeteze. Se observă însă că publicul și cu deosebire cel străin cu nerăbdare așteptă sosirea tablourilor anunțate.

Clopotelul sună, lampele salei se intunecă și d'odată i se prezintă publicului tabloul prim: „Dansul andalusian“ — pe lângă foc bengalic și apoi focul de magnesium. Ceva mai idilic suprindătoriu publicul nici c'a mai vădut. Auđiai șoptind „ah“ și „a“ ce aspect frumos ce tablou cu gust!

Aplauselor necurmate de „mai odată“ trebuia sa-tisfăcut și aşă tabloul acesta âncă odată s'a reproducă. Rola principală a avut-o domna Greiner și dl Crestici junior.

Tabloul al 2-lea „Coriolan și Veturia“ a făcut mare sensație. La aspectul acestui tablou cugetai a vețui în anul 493 a. Christos, vădend armata romană și femeile Romei. Coriolan în persóna dlui Andrei Boboroni și Veturia reprezentată prin dna Maria Truxes purtau în expresiunile lor istoria întrăgă. Numai vocea lipsiă lui Coriolan să esclame Veturiei ce-l rugă: „Tu ai ales între patrie și fiul teu, renunț la rentorcere“. Damele nobile a Romei reprezentate prin damicele Christina și Elena Popovici, apoi coconita Leopoldine Truxes, și în fine Volumnia prin dna T. Roșiu și cei 2 copii în costume pitoresci impodobiau tabloul și esprimau fidela interpretare a nisuinției de induplecare.

Și acest tablou fu repetat.

In fine s'a compus tabloul: „Uciderea lui Julius Cesar“ de Piloty. Cesar era produs prin dl Traian Pescu a cărui privire martială și poziție aleasă a dat espicare intregei scene. Esprimătoare privire s'a obseruat la dnii Costa Paleu (Casca), Dimitrie Bălănescu, A. Boboroni, Mișa Bocșar, Mișa Crestici, I. Stefanovici, Băiaș, Ioanovici, Secheșan.

Și acest tablou a fost produs de doue ori.

Intreg publicul a erupt în aplașe frenetică și numai după ce s'a reaprins lampele salei se trede publicul dintr'un vis magic și plăcut.

In sfîrșit amintesc, că pentru fie-care tablou s'a făcut o cortină anume, cu cheltuiela corului.

Apoi se incepù „Hora“ jucată de români și străini fără deosebire. S'a mai jucat apoi „Romana“ și „Ardelenă“ tot cu atât foc ca și celealte jocuri prescrise în ordinea de joc. Abia cătră 4 ore deminéta se mai rări numerul adunătilor și a spectatorilor și părechile jucătoare se înverțiau mai cu inlesnire.

Ca șopeți am putut salută pe dnii Filip Adam administrator protopresbiteral, pe preotul Tamașel, Pincu, Dabici, Sporea, Panciovan, apoi pe dnii Miclea neguțătoriu, Babeș postariu, Panciovan notariu și soția Naidașan cu soția; apoi din loc pe dnii: Buday cu soția, Nemcsik cu soția, dr. Ochs cu soția, Fronius cu amabilă-i fetișă Adela, Pauncoviciu, Greiner, Radulovici, Mitar, Turcone, Nedici, Mina cu soția, Crestici cu soția, Bocșar, Banici, Savici, Stefanovici și multe familii distinse. Dintre militari, Morocutti colonel, Ulmansky vice-colonel, Govorgiu colonel în pensie, Cupusarevici maior, Bacila căpitan, Schmidt căpitan, Brumariu supralocoteninte și alți mulți ofițieri din reg. 83.

Venitul cassei a fost 367 fl., ér venitul curat 188 fl.

R.

Pe crênga de măr.

— Vedi ilustrație de pe pagina 77. —

O idilă drăgălașă.

Vera își respăndește farmecile sale, oferind plăceri pretotindene. Deluri și câmpii resună de cântece

vesele. Natura suride grațios și stîrnesce bucurie 'n toți.

Flori frumose, fructe dulci invită omenimea a-și face parte din ele. Si cine ar putea să resiste?

Domnișoara Aspasia s'a dus in grădină, des-de-dimineață, in negligé, să se primble, să-si continue acolo visul încântător din năptea trecută. Si cum se primbla, de odată zărì un măr, încărcat de fructe, cari i se oferiau c'un fel de cochetărie.

Un moment dênsa esită, apoi se urcă iute p'o crêngă, să culegă niște mere prospete pentru maică-sa, pentru tată seu și pentru toți cei din casă.

Un pictor ce scie ce-i frumosul o zărì in poziția aceasta, o desemnă astfel, cum o arată ilustraționea din nr. presinte.

I. H.

Literatură și arte.

„Fântâna Blandusiei“ s'a tradus și in limba germană. Traducătorul, dl Herz din Bucuresci, va trimite-o teatrului de curte din Berlin. Vom vedé dar in curând și o piesă românescă pe scenele germane, unde credeam că lucrarea bardului nostru dela Mircesci va fi gustată cu atâtă plăcere, ca la Bucuresci. Se dice, că traducerea este foarte reușită.

„Horea“, roman original, de dl I. P. Florantin, a apărut in Iași. Scrierea aceasta, căreia i se potrivesce mai bine numirea de „novelă“ decât „roman“, este compusă după actele publicate de A. Papiu, A. Odoescu, N. Densușian și tradiție. Prețul 60 cr. Se află de vîndare la autorul, care e profesor in Iași.

Societatea amicilor artei. „Românul“ scrie: Un lucru de care se plâng artiștii la noi este mai nainte de tôte nepăsarea publicului față cu dênsii. Nicări nu audî pe artiști vîlăndu-se mai mult că remân necunoscuți, că operile lor remân nevîdute și că nimic nu vine să resplătescă munca și talentul lor. Trebuie să mărturim că mult adevăr e cuprins in aceste tânguiri; totuși e de datoria noastră să recunoscem că vina e intrucâtiva a artiștilor, cari nu-și dau cea mai mică ostenelă pentru a se face mai bine cunoscuți și a veni in atingere mai de aproape și mai desă cu publicul. Câte folose, și morale și materiale, n'ar trage artiștii din intemeierea unei societăți de amici ai artei care să cuprindă un cerc și o sală de expoziție permanentă? Avem mai mulți pictori, sculptori și gravori in Bucuresci; avem de asemene căț-va pictori și sculptori in Iași; avem pe artiștii români din străinătate, precum și pe amatorii de arte de prin provincii. Oare tôte aceste persoane n'ar putea constitui, cu mici sacrificii, o societate de amici ai artei? Asigurându-și protecționea și sprinținu iubitorilor de artă din tôte părțile — ceea ce nu le va lipsi — ei ar putea întâmpină cu lesnire greutățile financiare ale ori-cărei întreprinderi. Oare o societate in care ar figură ca membri dnii Georgescu, Mirea, Stahi Grigorescu, Aman și alții și care ar fi sprijinită de iubitori de artă n'ar avea sorti de isbândă? O asemenea societate ar putea intocmi conferințe artistice, ar putea organiza expoziții anuale său permanente. Artiștii ar putea astfel să fie mult mai cunoscuți de public, lucrările lor ar găsi mult mai lesne cumpărători, și publicul ensuși ar incepe a prinde gust pentru lucrurile de artă. Ceea ce spunem despre pictori, sculptori, gravori și arhitecti, o putem spune și despre muzicanți.

„Școala Practică“, numerul 9 și 10 pro decembrie 1884 și ianuarie 1885 conține: Cestiuni școlare. Respunz la „Reflecțiunile“ invățătorilor dela școala normală din Năsăud, publicate in „Tribuna“ numerul

163—171. — După esamenele de véră: IX. Întocmirea esamenelor (fine). — Din calculul elementar. Lectiune executată in chip monografic, pe baza figurilor numerale. Numerul 4. — Grafitul. Lectiune practică din mineralogie pentru clasele de mijloc ale școlei poporale. — Raportul ministrului unguresc de instrucțione asupra școlelor. — Protocolul adunării generale a Reuniunii „Mariane“ (continuare). — Cea mai jună poetă română. — Variații. — Bibliografie.

„Luminatorul“ scrie, că anul rău, lipsa de bani produsă prin totala scădere a prețurilor bucatelor, l'a lovit într'un mod simțitor. Are aproape 100 de abonați din anul trecut, cari numai d'aceea nu ș-au renunțat abonamentele, pentru că nu pot plăti restanța din anul trecut. Dintre abonații noi are peste 100 éră à conto. Rögă dar pe abonați a-și achita restanțele, ori a-i da consentimentul ca să sisteză edarea fuii până la toamnă.

Din „Beiu, Vodă, Domn“, roman istoric cu ilustraționi originale, de dl Theochar Alexi, a apărut broșura dupla 19—20, cu o ilustrație și costă 40 cr. său 1 leu.

Pictorii din Bucuresci sunt pe cale d'a intocmii o expoziție. Se crede că expoziționea aceasta se va face in una din sălile otelului Broffi, vis-à-vis de Teatrul Național.

„Basme“. Supt titlul acesta a apărut la Bucuresci un mic volum de basme poporale, culese din popor de dl Dumitru Stănescu. Culegerea e precedată de o prefată semnată de dl dr. M. Gaster, care încheie cu aceste cuvinte: „Ceea ce se cere de știință modernă: oglinda adevărată, nu meșteșugită, basme culese cu totă științenia din gura poporului, er nu iscodiri ale fantăsie proprie. Acesta cerință este pe deplin satisfăcută in colecțiunea de fată. Avem înaintea noastră basme curat românesci și adevărat românesci. Ce e drept nu toate basmele sunt noi, unele sunt variante, cari, ca atari, au valoarea lor căci într-ensele se resfiră căte un basm său altul prin activitatea poporului, ca o radă luminosă, ce trece printr'o prismă poetică. Pe lângă aceste mai au basmele române și importanță deosebită pentru stabilirea adevăratului stil românesc. Am avea pilde prețioase, modele neprețuite de limba și structură gramatică, decă am putea să reproducem basmele aşa cum se spun, cu aceeași exactitate, cum reproducem obiecte luminosă prin mijlocul fotografiei. Un culegător bun de basme va fi numai acela, care nu va amesteca limba de stil a literaturii numite artistice, in graiul naiv al poporului, acela care nu va sădi flori esotice in câmpia inflorită a geniului poporului. Si din acest punct de vedere recunoscem că autorul a apucat caiea adevărată“.

O piesă nouă. La Bucuresci a apărut in editura librăriei Haiman piesa: „Henric al IV-le, regele Franției“, tragedie originală in 4 acte de A. Niculescu. Prețul 1 leu 50 bani.

Diaristic. „Tipografia“ este numele uuuu diar nou care a apărut in septembra trecută la Bucuresci. — „Bomba“ se numește un alt diar apărut de curând la Brăila. — „Delta“ a apărut in Tulcea și dice că nu va face nici politică militantă, nici opoziție sistematică. — „Râmniciul-Sărăt“ a apărut in orașul cu același nume.

Teatru și musică.

Sciri teatrale și musicale. Dra Agata Bârzescu, terminându-și debutul in limba germană la Cernăuți, a vrut să joace și românesce in sala teatrală „Armonia“, cu concursul membrilor diletanți ai societății.

tății cu asemenea numire, în piesele: „După teatru” și „Nino”; însă din cauza înbolnăvirii drei Wessely dela teatrul de curte din Viena, dñr Bârsescu a fost rechiamată telegrafic la Viena ca să o înlocuiescă, și astfel represenția românească nu se ținură. — *Dra Elena Teodorini* a cântat cu mare succes la opera din Madrid în „Gioconda” de Ponchielli; diarele de acolo scriu cu mare entuziasm despre debutul strălucit al artistei române.

Teatru românesc în Brașov. Aflăm cu placere, că la Brașov s'a format o trupă de diletanți români, care are să represinteze în curând două piese teatrale. Aceste piese vor fi: „După teatru” comedie într'un act de F. V. Ștefanelli și „Nino” comedie de P. A. Cerches. Ambele sunt piese de câte un act. Acest exemplu frumos ar trebui să se iimitizeze și în alte orașe, unde avem concentrată o inteligență mai numerosă.

Teatrul Național din București. În sămbăta trecută s'a jucat pentru prima-ora drama: „Le maître de forges” de Georges Ohnet supt titlul: „Mândrie și amor”. Aceasta dramă, care la Paris s'a jucat întâiaoră la 15 dec. 1883 și de atunci a făcut un ocol triumfator pe toate scenele de frunte ale Europei, a fost tradusă și de dl I. C. Lugoșian, tinerul nostru acitor, originar din Turda, care acumă își completează studiile la conservatoriu din Paris, dar și-a prezentat tardiv traducerea, caci atunci deja direcția Teatrului Național promise traducerea lui dr. Cantacuzin. Dl Lugoșian n-a pus dar nouă la dispoziție traducerea sa, și noi vom publica-o cu placere, caci această dramă a lui Ohnet este una din cele mai remarcabile producții dramatice ale anilor din urmă.

Cor de plugari în Năsăud. Frumosul exemplu al plugarilor români din Bănat și din părțile marginănești ale Ungariei, începe să fie imitat și în Ardeal. Astfel putem înregistra cu bucurie, că țărani români din Năsăud au înființat și ei un cor vocal supt conducerea preotului Ioan Macovei. Corul acesta pentru prima-ora s'a produs la 10 febr. st. n., cu care ocazie a dat o serenadă părintelui vicariu Grigoriu Moișil, din incidentul dilei sale onomastice. Corul a cântat frumos mai multe piese, er un țaran a ținut o vorbire, la care dl vicariu a respuns indemnând poporul să se cultiveze!

Corul vocal al plugarilor din Budinț lângă Chisinau a dat la 2 februarie un concert precedat de represenția piesei: „Nunta țărănească”. Succesul a fost foarte multămitoare, corul supt conducerea coristului plugar din Chisinau Ioan Șuman a executat toate piesele într'un mod vrednic de cea mai mare recunoștință. În „Nunta țărănească” rolurile de frunte au fost împărțite astfel: Elenuta — Maria Stoia, mirele Trotușan — George Stepan, Alec fiul de boer Ioan Bucovan, Frunză — Achim Marinescu, Moș Trochim — Nicolae Milinc, Chir Gaitan — Ioan Farcaș, toti din cor. S'a cântat evartetele: Stău României, Etă djuia triumphala și Coroana Moldovei. La succes au contribuit și dnii George Petrovici zeulosul preot din localitate, capelanul Dimitrie Petrovici și invetatorul Petru Aga.

Concertele lui Burada. Cetim în „Liberalul” din Iași: După mai multe încercări de a se da în orașul nostru căte un ciclu de concerturi clasice, întreprinse mai întîi de dl Nicosia, apoi de dl Caudella în anul trecut; dl Teodor Burada le-a inaugurat din nou în anul acesta în sala Conservatorului, unde în fiecare dumineacă publicul amator de muzică clasică poate să asculte în mod gratuit bucăți din cele mai alese ale mariorilor compozitori. Quatuoruri, trio, soluri vin pe rând să desfeteze audul auditorului. Artiștii care de
se produc sunt, afară de dl Burada, susținut în repertoriu, dnii Weiss, Mezetti și Brill; dñra Lucrezia

rada, o copilă de vîrstă un spre-dece ani, tine de obiceiul acompaniamentul pianului, cu un talent și o esactitate deosebită. Une-ori execuță și câte un solo pe pian în care decinderătoarea acestei copile te pune în mirare. Concertele lui Burada sunt vizitate de un public foarte numeros; astfel că abia mai incapă lumea în sala Conservatorului. Aceasta este un semn imbucurător pentru dezvoltarea gustului muzical alese în publicul nostru, dezvoltare la care meritul principal de a fi contribuit, va apartine, fără indoială, lui Burada.

Ce enou?

Sciri personale. Maj. Sa a dăruit comunei bisericești române gr. c. din Vâralja 100 fl. pentru adaptarea bisericiei și școlei. — *Contele Angelo de Gubernatis*, cunoscutul scitor italian, care de câteva timp petrece în Budapesta, precum și în Vîitorul, s'a adresat către dl dr. Cornelius Diaconovich cu rugarea să-i comună o listă a bărbătilor români mai distinși de supt corona lui Ștefan, pentru a-i introduce în dicționarul său biografic; densul arată multă simpatie pentru poporul românesc și vră să petreacă câteva săptămâni și în Ardeal. — *Dl P. S. Aurelian*, fost ministru de agricultură și de instrucție al României, a primit împreună cu crucea de comandor al ordinului legionii de onore frances, două scriitori, una delă dl Jules Ferry, prim-ministru, și I. Meline, ministru al agriculturii.

Societatea beletristică română. Dl Gion salută în „Românul” cu multă bucurie propunerea lui dr. Grigore Silaș din cinci de Carpați: Toate argumentele aduse de autor, serie dl Gion, pentru apărarea folositorei sale propunerii sunt minunate. Imi voi permite să mai adauge unul pe care-l cred nu tocmai din cele din urmă. Se știe că, ori de câte ori e vorba în presă occidentală de diferențele naționalității care alcătuiesc statul austro-ungar, scriitorii străini uită în enumerăția acestor naționalități, pe aceea a Românilor din statul sfântului Ștefan și din împărăția habsburgică. Unii dintre enii ne trece cu vederea din sciință și rea voință; alții, ale căror păreri binevoitoare pentru Români sunt în deobște cunoscute, ne uită din nescință. Se vorbesc și se va vorbi în doce publicații etnografice, în călătorii publicate prin toate capitalele și în special în Paris, în Londra și în Roma, de Slavi, Unguri, Croați, Ruteni, Cehi, dar se va uita totdeauna naționalitatea română. Activitatea eminente științifică a societății beletristice, pentru înființarea căreia dl dr. Silaș se luptă cu atâtă elocință, va umple golul ce se vede mai în toate publicațiile de care pomeniră mai sus, golul care, cu timpul și cu stabilirea credințelor adiâncă induiose, va deveni pagubitor pentru Români transilvăneni. Societatea beletristică, de se va înființa în Transilvania, (Se va înființa. Red.) va avea printre membrile ei de capetenie și obștirea căt mai intinsă a următorului adevăr: este în Austro-Ungaria printre naționalitățile celelalte, anăca una care prin numerul și titlurile sale istorice, nu stă și n'a stat în urma celorlalte. Acest adevăr odată cunoscut, scriitorii apuseni cărora înimă le dă din când înainte a studiat naționalitățile din Austro-Ungaria, vor ști cum să judece și cum să argumenteze. Așa, buni și decă acest adevăr ar fi fost de acum în deobște cunoscut, d. A. Gaulier, studiând în „le Rappel” din Paris aceste naționalități, ar fi consacrat Românilor partea la care au și vor avea totdeauna drept în publicațiile cu adevărat complete”.

Hymen. Dl Teodor Șerban, teolog absolvent al diecesei arădane, să încredește de soție pe dñra Ro-

salia Popovici, nica fostului preot Simeon Popovici din Bichiș. — *Dl Teodor V. Păcăian*, proprietar in Timișoara, s'a logodit cu dna Aurora Caracioni văd. Mercea din Pecica română. — *Dl Nicolae Fugata* la 15 febr. st. n. s-a serbat cununia cu domnișoara Iulia Filip in Abrud. — *Dl Ioan Serbac*, teolog abs. al diecesei Gherla, la 15 faur s-a ținut cununia cu dșora Elena Rednic, fiica dlui George Rednic paroc in comuna Japa in Maramureș.

Balul român din Viena, precum astăzi din o corespondință primită după incheierea numerului trecut, a reușit bine. Meritul succesului e al dlui president dr. Sterio N. Ciureu, care a lucrat cu zel neobosit pentru ca să se potă atinge acel succes. Incepând dela trepte și până sus in sală totul a fost decorat frumos, încât numerosul public a remas impresionat căt se poate de placut. In locul Polonesei introduceătoare, de astăzi s'a cântat Hora. Însuși balul fu deschis prin dl president dr. St. N. Ciureu cu dra Hardtmuth. Primul cadril a fost jucat de 80 părechi; er numărul total al șoșetilor s'a urcat la 600, din clasele cele mai înalte ale societății vienese. Dintre patronese se presintără dnele Maria Dumba, de Oppolzer, Hardtmuth, de Grigorcea; dintre somiță au fost de față principii Ghica, Schwarzenberg, Starhemberg, Montenuovo, primul secretar al legației române Rosetti Solescu, consulul general al României de Lindheim, deputații dr. Tomasiuc, dr. Zotta, cav. de Grigorcea, Nicolae Dumba, dr. Mitrofanovici, părintele Sava Popovici, profesorul Nicolau Teclu și alții mulți din aristocrație. Pe la mijlocul noptii apără in sală archiducele Rainer, protectorul balului, însotit de generalul de Vaux și petrecu acolo mai bine de o oră. In acest bal se presintără publicului și patru compoziții musicale noi și anume: „Hora veselie“ de Const. cav. de Buchenthal; „Visuri“ vals de T. cav. de Flondor, care pentru acesta compoziție a fost felicitat de șenș Strauss; „Stell dich ein“ polca française de Ed. Strauss; „Nunta tărănească“, de T. cav. de Flondor. Balul s'a încheiat dininea la 5 ore.

Balul Societății „Progresul“ din Arad a avut succes bun. Precum ne raportează o corespondință întârziată, a fost de față și II. Sa părintele episcop diecesan Ioan Mețian, dimpreună cu alți bărbați de frunte. Sirul dansurilor s'a deschis cu Ardelena, Romana s'a jucat de doue ori; in pauză s'a jucat și Călușerul și Bătuta. Dintre dame au fost de față: Dómnele Livia Vuia (patrona balului), Elisa Stănescu, Teresia Magdu, Rea Silvia Ceonțea, Popoviciu, Bocșan, Dogariu, Comloșan, Antonescu, Bozgan, Jorgoviciu, Bogdan, Janoși, Boros, Biriș, Nicoliciu, Mihalescu, Varadin, Nadaban, Cret, Muntean, Moșescu și Drecin; apoi domnișorele: surorile Silvia și Iuliana Bocșan, Bozgan, Sidonia Boroș, Elena Șerban, Iuliana Birdean, Iulia Muntean, M. Nadaban, Elena Curea, Roza Mezin, Ana Cret, M. Todinca, Lucreția Vucu, Maria Bucovareț, Nadaban (Nădlac), E. Papp, Crișan și Ecatarina Macean.

Balul românesc din Cluș, dat la 12 februarie st. nou n'a fost pre bine cercetat. Cu toate aceste petrecere a fost vială. Dintre dame au participat in costume frumose românesci dnele Coroian (costum din Muntenia), Isac (din Dobrogea), Podobă (costum elegant din Moldova) și dșora Raț din Turda in costum tărănesc din Ardél, astfel încât toate porturile naționale au fost reprezentate; mai erau prezintă dnele: Alecsiu Popp, Leontin Popp, Emeric Popp, Roșescu, Truța, Raț din Turda, Mihali din Deș, Bozac din Moci etc., toate in costume elegante; apoi dșorele surori concertante Ana și Sidonia Popp, dșorele Leontin Pop, dșora Maniu din Zeleu, dșorele Roșescu, dșorele Lăpuștean, dșora Janky,

dșorele Raț din Turda, dșora Letiția Pop din Cluș etc., toate in costume elegante.

Carneavalul in Bucuresci, precum astăzi din „Românul“, a fost puțin animat. Săptămâna din urmă părea mai agitată. Dumineacă, lăsată de sec să facă la dl Alesandru Ghica c'o reprezentăție teatrală dată de diletanți din societate. După spectacol, lumea s'a adunat naintea unui bufet copios și s'a lăsat sec cu sămpanie și bordo. Carneavalul s'a sfârșit, dar serbările se continuă 'n post. Sâmbătă la 9/21 febr. s'a dat mare serată obol la dl și dna Solomon Halfon unde s'a invitat tot Bucuresciul. Dumineacă trecută a fost diua recepțunii cu ceai la dna Zoe Florescu, la dna marquisa de Bisio, la dna marquisa Del Moral; sera urmă recivimeto elegant la dna Elena Oțetelean. Lîmi viori și dant la dna Cătarida. Trei serate, una cu comedie de salon la dna Valentina Bibescu.

Carneval. *La Petriș*, in comitatul Arad, s'a dat la 13/25 ianuarie un bal in folosul seminariului diecesan din Arad. — *La Beriu* in Ardeal, s'a aranjat la 1 febr. st. n. o petrecere cu dans in folosul școlei gr. or. române din localitate, in a cărei sală s'a dat și petrecerea. — *La Bozovici* in Bănat s'a ținut in 12 febr. o petrecere românescă in folosul corului vocal din localitate; câteva dame se presintără in costum național.

Carneavalul in România. La 28 februarie (12 martie) se va ține in Bucuresci un bal de curte, in care, la dorința reginei, damele se vor presintă in costum național. — *La Ploiești* societatea pentru 'nvățătura poporului român a dat in 2/14 febr. o serată cu succes strălucit, in beneficiul școelor sale.

Conferințe literare. *La Sibiu* in dumineca trecută s'a continuat seria de prelegeri publice, incepută cătră finele anului trecut și intreruptă din cauza carnavalului. Cu astă ocazie dl Ioan Slavici a continuat disertațunea sa: „Despre înțelesul cuvântului“. — *La Brașov* intrunirile literare se rencepură joi la 14/26 februarie. — *La Bucuresci* in Ateneul Român dl dr. Gaster a ținut o conferință despre originea alfabetului și despre ortografia română. — *La Iași* dl profesor A. D. Xenopol a ținut in dumineca trecută in sala universității o prelegere poporala despre Dacia sub Romani. — *La Băcău*, in „Societatea omenilor cari seiu să cîștească“ au ținut conferințe dnii Michail Climescu asupră fenomenelor atmosferice, dl Radu Porumbar asupră fabricei de hârtie, dl I. Chiru despre familie și dl Conșt. Platon despre binefacere.

Academia ortodoxă din Cernăuți, înființată in seminariul arhiepiscopal, pentru literatură, retorică și muzică bisericescă, la 11 febr. st. n. ținu să-dință solemnă, la care asistă și Esc. Sa mitropolitul dr. Silvestru Morar. Era de față și dra Agata Bărescu, dimpreună cu domnolele: de Flondor, E. Popovici, Is. Onciu și alte dame. Ședința se ținu sub presidiul dlui Gh. Sandru, apoi se execuță programa, ținându-se disertațuni și cântându-se unele cvartete. Dl G. Popovici din Bănat a cedit lucrarea sa intitulată: „Anticitatea genului omenesc“, dl O. Drăjanschi a presinat biografia st. Grigore dela Nazian; dnii I. Galin și M. Doroteiu au cântat un duet de Muzicescu: „Axiomul invierii“. S'a ținut și o disertație rutenă, despre Academia movilenă din Chiev, de T. Tymenschi.

Scrisori bune din Caransebeș. Aflăm cu placere, că 'n primăveră anului curent are să se înființeze la Caransebeș o tipografie diecesană, unde se va tipări și un organ bisericesc-scolar diecesan. Tot atunci se vor incepe a se clădi acolo niște institute de cultură. Aceasta mișcare salutară se face supt conducerea veteranului episcop diecesan, a Pr. S. Sale Ioan Popas, care la

adânci bătrânețe vine să-și incoroneze activitatea pe terenul bisericesc-național, prin aceste monumente neperitore. Dl architect Diacon și dl tipograf Sim. Poorean din Reșița, au fost poftiți la Caransebeș, spre a fi consultați în privința frumoselor planuri ce sunt d'a se realiză.

Fundațiunea lui Gozsdú în septembra trecută a ținut sub presidiul Esc. Sa dlui mitropolit Miron Romanul mai multe ședințe, cari — precum astăzi din „Viitorul” — afară de afacerile curente s-au ocupat și cu sistematizarea și organizarea esactoratului. Adunarea a ales pe dl dr. Iosif Gall membru în locul repausatului George Stupa, și a insărcinat pe dl George Szerb cu conducerea cancelăriei esactorale, cu inspectiunea caselor și — ce și până acum a avut — cu fișcalatul. Ce se atinge de conducerea agendelor cassei, s'a susținut conducerea de până acum prin dl Aianasiu Cișmponeriu, jude al tablei reg., care după recunoșcerea tuturor e plină de zel și de cea mai mare corectitate.

M o d a.

Vom continua descrierea unor costume naționale populare române:

Costumul de pe la Năsăud, carele asemenea e frumos, constă din părți albe largi, cari de desupt sunt decorate cu o brodărie fără angustă, cărțințele sunt mai mult de coloare roșie sau albastră intunecată; în casul din urmă cărțința dinainte e un șurț decorat de desupt cu o bordine lată sau o girlandă, cămașa e din pânză albă brodată cu roșu albastru și negru, pote fi și curat albă, însă atunci brodăria lipsesc, singura decorațiune sunt dantelele albe late la fădori (capetele mănecei).

In unele sate din apropierea Năsăudului fetele portă în loc de surțuri albastre și negre, cari de comun sunt de catifea sau postav și se decoră cu sîrma, fluturi sau cu o brodărie pestriță angustă. La tôte aceste costume se portă pieptare albe de piele cu brodărie de flori de mătăsă, ciucuri și petele de catifea negre bordo sau albastre. Năfrâmile pe cap sunt în tot colorile albe cu desine, rosa cu flori, crème de mătăsă satin și batist. Fără eleganță ar fi costumele de mai sus găsite din stofe grele, aşa pările din atlas fular, cărțințele din damast, moir antic și peluche, e pieptarile din catifea.

Pentru un bal costumat recomand următorul costum de fantasie carele atât prin simplicitatea sa, cât și prin eleganța sa va produce în ori și ce salon efect mare. Rochia (pările) să fie din atlas alb plisată de sus până jos, de desupt o bordură angustă de aur; cărțința din drept de mor antic vînet brodată de desupt cu o ghîrlăndă roșie aurie și terminată cu ciucuri aurii. Surțul de asemenea coloare, însă brodat cu fire aurii, cămașa din fular alb pe piept și fădori brodărie aurie.

Se mai poate întrebui la acest costum atât pentru dame tinere, cât și pentru dame înaintate în etate un pieptari scurt de catifea albastră cu brodărie argintie sau o vestă fără mâneci, tăiată aşa de tare încât să se vîdă brodăria de pe pieptul cămeșei.

Tot la acest costum mai aparțin păpuși din atlas vînet cu brodărie argintie, brâu din mătăsă roșie cu flori albastre, precum și o învelitoare pe cap de mătăsă albastră cu brodărie argintie, care va fi ținută într-o parte prin o agrafă de aur sau petrii scumpe.

Valeria.

Logogri f de Veturia Lazar de Purcăreț.

Din silabele următoare să se compună 8 cuvinte a căror litere inițiale să ne dea numele unui popor din Europa, e cele finale numele capitalei din țara aceluia popor.

Athi, forces, gal, hob, la, li, o, op, os, pi, po, pool, plan, ro, ses, te, tin, ta, ulyss, ver.

1. Un oraș în Bohemia;
2. un castel în provincia Udine lângă Tagliamento;
3. o provincie din Assyria;
4. un rege din Egyptos;
5. un erou din Grecia;
6. un flăvii în America;
7. un popor în Africa;
8. un oraș în Englîteră.

Terminul de deslegare e 10 martie st. n. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghiciturei de săc din nr. 47:

Num'acela-și incunună
Viță-acesta fericit,
Care pote ca să spună
Că iubit să-a fost iubit!

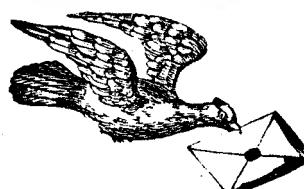
Poesie de

Iosif Vulcan.

Deslegare bună ni-a sosit dela domnule și domnișoare: Fira Serafin n. Pop, Aurelia Bichicean, Matilda Popa, Emilia Nicóra, Antonia M. Dunca, Eugenia Pop, Veturia Lazar de Purcăreț, Victoria Mircea, Maria Cornea, Mariôra Cornea și dela dnii: Ioan Bota, Ioan Dorofteiu, A. Hențescu, Iuliu Tuducescu, I. Bogoevici, E. Bran și Ieronim Danilă.

Premiul fu dobândit de doamna Emilia Nicóra în Deva.

Poșta Redacțiunii.

Vascou. Din doinele trimise vom întrebuiță. Nu corege nimică, ci le scrie întocmai precum le cantică poporul!

Roman. Abonamentul s'a primit.

Sibiu. Mare mulțumită. În numerul viitor.

Dnei A. M. A sosit în momentul din urmă. În nr. acesta nu s'a mai putut.

Cernăuți. Am tot așteptat, dar însădăr.

Paris. Pentru numerul acesta a sosit tardiv. Vom începe în nr. viitor.

Cluj. Mulțumită. De va fi posibil, i vom face loc încă începând cu numerul viitor.

Călindarul septembanei.

Duminica 2 din paresimi. Marc. II. 1—12 inv. 5.

Duminică	17	1	Sf. Mart. Teodor T.	6 42	5 39
Luni	18	2	Păr. Leon Papa	6 40	5 41
Marti	19	3	Sf. Ap. Archip.	6 38	5 42
Mercuri	20	4	Păr. Leon Episcopul</		